

TRIBUNA

78901

IV

ŠTEVILKA 1

LJUBLJANA, 15. X. 1970

LETNIK XX

Manifest št. 23

ŠE POMNITE, TOVARIŠI!

14. maj 1970

Letošnje počitnice smo pa zgodaj začeli! Resda predavanja še trajajo, dogodki v svetu pa nas po lenobni pomladi silijo v akcijo. Že nekaj dni se uspešne ustavi na svoji fakulteti le mimogrede. Američani razširjajo vojno v Indokini, Rusi molčijo. Po Mekongu pa plavajo trupla.

Dovolj! Preveč! Gremo v javne manifestacije za mir, proti ameriškemu in sovjetskemu barantanju s svetom in s človeškimi življenji! UK ZKS poziva k formalnemu protestu proti ameriški intervenciji v Kambodži. Na sestanku ugotovimo, da gre za več, za splošno plimo nasilja, zlasti pa še za našo otopelost do njega. Vietnam je resda daleč, Češkoslovaška in Grčija pa sta tu, v Evropi,

na Balkanu. Zganejo se filozofi in psihologi in objavijo svoj manifest, na IO-ju in MO-ju skušamo zbrati vse študente, ki so pripravljene sodelovati pri pripravi akcije. Odziv je dokaj dober: arhitekti iz prvega letnika rišejo transparente, po mestu delimo provokativen tekst z vabilom na zborovanje, Luka z avtomobilom kroži po ulicah in poziva pre-

Četrtek, 8. oktobra opoldne pred Šumijem. V okviru študentskega festivala sta nas z obiskom razveselila člana ansambla Kluster iz Düsseldorfa. Pomirjajoči zvoki elektronske glasbe so bili prekinjeni ob pol dveh. Dva uslužbenca UJV sta zahtevala, naj izvajalca v petih minutah prekine koncert. Vzrok: organizator ni pravočasno priskrbel dovoljenja. Mnogi poslušalci se je v miru razšla.

ko ojačevalnika ljudi v študentsko naselje, Poljšak s četrnim blokom oblepi naselje.

Danes popoldne smo tako imeli pred menzo v naselju zborovanje. Pripravljenih govorov nismo imeli, študentje, neka mati, delavec, profesor so spregovorili s terase. Brez političnega aktivizma, zato pa še toliko bolj jasen in človeški protest proti nasilju veseli. Sprejeli smo tekst pisma kamboškemu in ameriškemu veleposlaništvu v Beogradu. „Kaj pa počne naša država?“ so se spraševali nekateri. Na zvezni izvršni svet naslovimo protest proti „tradicionalno dobrim in prijateljskim“ odnosom z grškim režimom. Da akcija ne bi zaspala, ustanovimo odbor za podporo demokratičnih sil v Grčiji. Akcija ob filmu „Z“, stiki z londonskim grškim odborom in sodelovanje z grškimi študenti v Italiji so tako dobili podporo in nadaljevanje.

Ob pripravah nismo verjeli v tako število udeležencev. Pobuda za stalno prirejanje podobnih zborov je z odobravanjem sprejeta. Temi za dve bodoči srečanja se vsiljujeta kar sami: jugoslovanska notranja politika in položaj študentov. Razpoloženje je tako, da vsi čutijo, da nam samo zborovanje ni prineslo odveze, da bi zdaj mirno lahko odšli na večerjo.

Povorka krene proti mestu. Tako Ljubljana po dolgem času spet doživi protestni sprevod. Sedenje pred skupščino, zažiganje ameriške zastave, transparenti, skandiranje gesel, molk v spomin na vse padle. V mestu so se nam nedvomno mnogi pridružili le zaradi happeninga, dva ali trije so celo pijani, spontanosti je toliko, kot je mesto ne prenese, intervenciji miličnikov pa se vseeno uspemo izogniti. Čeprav stoji, promet na Ajdovščini. In čeprav smo mnogim skalili večerni mir! Saj zato pa smo šli v mesto, da bi zbudili Ljubljano, da bi jo opomnili, da se nekaj dogaja.

19. maj

„Pestro“ je še vseskozi.

Američani se niso zadovoljili le s pobjem v Kentu, v Jacksonu so pod strelci policije spet padli študentje, ki so protestirali proti vojni v Indokini. Ameriški ambasadi pošljemo protestno brzojavko. Za naslednjo številko Tribune pripravljamo prevode komentarjev in poročil iz ameriških listov. Fotografije iz Newsweeka so tako zgovorne, da ne potrebujejo komentarja. Predobro vemo, kako malo lahko storimo. Protest v obliki brzojavke: dve mladi življenji.

Resolucija akcijske skupine ob Košarki 70 razburja duhove. Trditev, da se šport danes prevečkrat zlorablja za poudarjanje prevlade, za politični in ideološki prestiž, pa še kako drži.

„Sredstva javnega obveščanja“ so o zborovanju in pohodu v mesto poročala po svoje. Zdi se mi, da so poročevalci v poklicni

naglici ujeli le „Kambodža“ in „Yankee go home!“. Zdaj se na široki fronti kregamo z njimi zaradi neobjektivnega obveščanja o študentskih akcijah in gibanju. Ni čudno, da imajo ravno tisti, ki jih na zborovanju sploh ni bilo, zdaj toliko povedati o rutinskem režimskem demonstranstvu. Že nekaj kolegov me je vprašalo, kaj bo s tistima dvema milijonoma, ki so nam jih v Beogradu baje obljubili za demonstracije proti Nixonovi intervenciji v Kambodži! Jaz bi jih namenil kar v sklad za dopust za policaje, ki iščejo z vso into tiste, ki se znašajo nad ameriškimi zastavami.

Današnja Tribuna prinaša zanimive dokumente naše aktivnosti.

30. maj

Zgodovinarji smo že nekaj dni v Rimu. Prav v teh dneh se tu zbirajo šefi NATA, takoj zatem EGS, 4. junija imajo državni praznik, 7. volitve. Vse maha, vpije, propagira, demonstrira. Od vladne palače do centra se peljemo skozi skoraj nepretrgan špalir policije, orožništva in karabinjerjev vseh mogočih vrst. Na cesti srečamo kolono avtomobilov z rdečimi zastavami. Nekaj minut zatem se v drugo smer pripodi več kot deset policijskih intervencijskih vozil. Mahamo enim in drugim. Ne moremo si kaj, da se nam italijanska demokracija ne bi vseeno zdela veliko bolj podobna cirkusu kot politiki. V avtobusu prirejamo predvolilne govore: Hanza vpije „Vota Edera!“ jaz sem za „stello e corono“, vsaka frakcija socialistov in komunistov ima svoje pristaše. Po napornem dnevu in živahnem večeru se štirje odločimo še za demonstracije proti NATO; angleško prepevamo po glavni ulici ob Forumu proti Koloseju. Dež nam seveda razpoloženja ne kviri. Eden izmed vojakov, ki stražijo tribune, pripravljene za parado, nam celo salutira.

(Se nadaljuje)

nekaj uprašanj

KI SE POSTAVLJAJO KOMUNISTOM NA UNIVERZI IN ODGOVOROVANJE

1. Za temelj svojih akcij bomo jemali svoj študentski status (kot delovni status), kot komunisti pa smo samo še dosledneje vezani na vsa napredna radikalna gibanja na univerzi in v družbi. Zavzemamo se torej za to, da postane študij delo in da bo kot tako priznano v vseh naših temeljnih zakonih. Le tako bomo lahko dejansko sodelovali v samoupravljanju na univerzi kot enakopraven in bistven člen. Da pa bi postal študij delo, moramo spremeniti način študija, torej v temelju spremeniti univerzo, tako da bo postala delovna ustanova za vse, ki sodelujejo v procesu univerzitetnega študija.

2. Kot prva naloga v tej smeri se nam kaže vsaj delna ureditev vprašanja štipendiranja in kreditiranja študentov, t. j. študentskega standarda. Zato hočemo dosledno izpeljati družbeni dogovor o štipendiranju in kreditiranju študentov in se boriti proti vsem morebitnim odporom, pa naj bodo njih nosilci študentje (tisti, ki imajo privilegiran materialni položaj) ali štipenditorji.

3. Če hočemo biti dosledni pri svoji akciji, moramo gojiti neusmiljeno kritiko sistema in prakse družbenih odnosov, kjer in kolikor onemogočajo dejansko samoupravno deokracijo. Hočemo biti samostojen subjekt revolucionarne akcije, del ZKJ, toda za dogodke na univerzi naj bo odgovorna samo ZK na univerzi in samostojna v oblikovanju odločitev in stališč v zvezi s problemi in dogodki na univerzi.

4. Ne gre nam samo za uniformo univerze, temveč za revolucioniranje univerze. To pa je mogoče samo z nadaljnjim revolucioniranjem vse družbe.

5. Univerzitetni študij mora razvijati znanstveno kritično in samostojno mišljenje, zato smo proti pozitivizmu na univerzi, proti vlivanju znanja v glave študentov in podajanju golih dejstev brez globlje (teoretske) povezave. Študent mora postati zmožen teoretičnega razmišljanja in celovitih analiz svojega dela in s tem v zvezi svojega položaja v družbenem delu.

6. Študentje (komunisti) moramo odpirati pe-reče probleme družbe in sveta in jih ne reševati z utišanjem in pomirjanjem, temveč s tem, da pokažemo na notranja protislovja v njih in kažemo na možnost njihovega odpravljanja.

Ne strinjamo se z nobeno nenačelnostjo v notranji in zunanji politiki, ker zaradi njih izgubljam svoj obraz med prijatelji v svetu in revolucionarnimi silami doma.

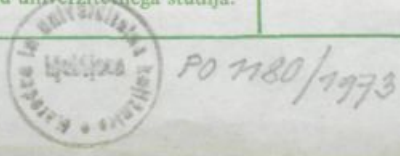
7. Zato se povezujemo z vsemi radikalnimi silami doma in po svetu (študentsko gibanje, nova levica), zato odločno odklanjamo vsako zvezo z dogmatizmom, manipulantstvom odtujenih mehanizmov oblasti, smo za resnično samoupravno demokracijo (neposredno demokracijo), tako na univerzi kot v družbi. Če univerza ne bo tudi šola samoupravljanja, bo proizvajala tehnokratsko in malomeščansko „inteligenco“, ki se bo izživljala v „igri“ odtujene „elite“ z „narodom“.

8. V Jugoslaviji ni nobene „vsevedne“ institucije, ki bi lahko sprejemala „reformo“ univerze. Reforma univerze je predvsem naloga univerze same. Vsak poizkus okrotiranja reforme je obsoben na neuspeh. Na naši univerzi je bilo v 25 letih kar 61 poizkusov reform, in vendarle po pravici ugotavljamo, da je naša univerza v krizi. Zato trdimo, da je treba reformirati sam način reformiranja. Dobro premišljen eksperimentalen tip univerze naj se preizkusi in s tem dokaže svojo ustreznost. To je pot, ki je za univerzo edino mogoča, ki se je prakticirala v zgodovini (Humboldtova reforma v začetku prejšnjega stoletja, ki se kot reforma prakticira v razvitih deželah sveta).

9. Iskati moramo, brez usmiljenja, predvsem vzroke za neuspeh reforme in izločiti krivce. Menimo, da se je reforma podrla zato, ker smo spregledali že v njenem načrtu nerešena in ne dovolj jasno postavljena vprašanja, predvsem kar se tiče pomena in vloge samoupravljanja kot najširšega demokratičnega sistema. „Samoupravljanje“ nam je bilo tako rekoč podarjeno, še zdaleč pa ne priborjeno kot revolucionarni dosežek vseh delovnih ljudi. Zato večina ne čuti skoraj nobene odgovornosti (saj samoupravljanje ni čuten kot lasten dosežek) za usodo samoupravljanja in nadaljnega razvoja socialističnih družbenih odnosov. Zato se tudi reforme nismo lotili dovolj odgovorno in z jasnimi načeli.

Zato ne štejemo nobene ustaljene oblike samoupravne demokracije za dokončno in nepresegljivo. Te institucije imajo svojo vrednost samo takrat, kadar zaobsežejo večino človekovih družbenih dejavnosti, torej kolikor ustrezajo njegovim družbenim potrebam.

KOMISIJA ZA IDEOLOŠKA VPRAŠANJA PRI UK ZKS

podražitve in prošnje ...

KOLEGA, KOLEGICA!

Splošna ekonomska gibanja so privedla do tega, da bodo prvega oktobra 1970 cene v študentskih domovih višje kot doslej. Da bi zagotovila vsaj nespremenjen študentski standard, sta izvršni odbor Skupnosti študentov in Izobraževalna skupnost SR Slovenije pripravila onutek družbenega dogovora, ki bi usklajeval kriterije in način podeljevanja, prav tako pa tudi višino štipendije ali posojila, ki naj posamezniku pripada. Brez tvojega sodelovanja pa začete akcije ne bomo mogli nadaljevati. Zato te pozivamo, da pri svojem štipenditorju ali posojilodajalcu zaprosiš za ustrežno povišanje oziroma uskladitev štipendije ali posojila, ki si ga prejemal doslej. Osnova za ugotavljanje višine štipendije (posojila) so ugotovljeni življenjski stroški, ki znašajo za naslednje študijsko leto 640 dinarjev. V skladu s temi stroški predvideva družbeni dogovor preprosto mehanizem za določanje višine štipendije (posojila) po naslednjem vzorcu: 1/2 dohodka na družinskega člana + otroški dodatek + štipendija (posojilo) = 640 din.

To pomeni, da mora štipendija ali posojilo doseči praviloma tisto višino, ki je razlika med ugotovljenimi življenjskimi stroški in med polovico dohodka na člana družine in njemu pripadajočega otroškega dohodka skupaj.

Po tem principu bodo usklajene štipendije (posojila) sklada izobraževalne skupnosti SR Slovenije za štipendije in posojila in zato tem štipendistom (posojilodajalcem) ni treba vlagati posebne prošnje za uskladitev višine štipendije (posojila) z življenjskimi stroški, ampak naj predložijo le dokazila o materialnem položaju družine.

IZ PROŠNJE ŠTUDENTA NN REPUBLIŠKI IZOBRAŽEVALNI SKUPNOSTI LETA 1969

Zdrav sem, vendar nekoliko podhranjen (na naboru sem bil preložen za štiri leta), zato moram stremeti za rednim spanjem, če si že ne morem privoščiti obilne hrane večkrat na dan (ponavodilu zdravnika).

Moje minimalne mesečne življenjske potrebe so naslednje:

I. HRANA

Zajtrk (ne zajtrkujem)	
Malica: 1 sendvič, 1,5 din, 2 dcl mleka, 0,4 din	1,9 x 30 = 57,00 din
Kosilo (študentska menza)	3,2 x 30 = 96,00 din
Malica (nimam malice)	
Večerja (zaradi pouka ne morem večerjati v študentski menzi, večerjam enolončnico, pasulj brez mesa, jota)	2,5 x 30 = 75,00 din
Skupaj hrana (brez krkršnekolij pijače) mesečno	228,00 din
Stanovanje (v študentskem domu) mesečno	80,00 din
Avtobus (mesečna vozovnica)	20,00 din
Potovanje (dvakrat na mesec domov)	40,00 din
Skupaj skrajni mesečni minimum	368,00 din

II. OSEBNI PRIBOR ZA NORMALNO NEGO MESEČNO

1/2 mila	1,5 din	1,50 din
9 žiletk, boljših (slabših več)	9 x 1,4 din	12,60 din
1/2 mila za britje	4,0 din	4,00 din
1 voda po britju	3,6 din	3,60 din
4 x 1 šampon	4,0 din	4,00 din
2 x 1/2 (črne + rjave) paste za čevlje	2,4 din	2,40 din
1 kalodont za zobe	3,0	3,00 din
Skupaj mesečno pribor za normalno nego		31,10 din

III. ŠOLSKI MATERIAL

(Letos stane šolski material od 80,00–100,00 din, v tretjem in četrtem letniku do 300,00 din) mesečno	100,00 din
Skupaj življenjski minimum torej	499,10 din

Odpade: kajenje, pijača, obleka, obutev, kino, gledališče, koncerti, ples, rekreacija (drsanje).

kaj menijo študentje :

ŠTEFAN LORENCI, 2. letnik:

Štipendije nimam, imam pa posojilo. Lani sem dobival 300 din, zdaj sem pa prosil za 400. Delam tudi preko servisa. Ko sem potreboval denar, sem šel delat za nekaj dni.

Zdaj več ne hodim na kosilo v menzo, v glavnem sam pripravljam kosilo in večerjo doma. Ni najboljše hrana, ceneje pa je, ker lahko od doma kaj prinesem. Po mojem bi bilo potrebno razpisati več štipendij, da bi vsi socialno šibki prišli do svojega denarja. Lani so hoteli na študentski zvezi organizirati poseben sklad za socialno šibkejšo. Veliko se jih je prijaviло, ki nimajo ne štipendije, ne posojila, pa ni bilo nič.

Razen hrane in stanovanja potrebujem denar še za cigarete in včasih za kino, pa še za avtobus, ta je pa drag, dva jurja na eno stran. Pri nas je dohodek na člana družine 12 tisoč starih din, brez otroškega dodatka. Oče je invalidsko upokojen, prej je delal v kmetijski zadruzi, mama pa je gospodinja. Moja sestra in jaz študirava, mlajša sestra hodi v kmetijsko gospodinjstvo šolo, najmlajša pa je še doma.

JANKO ARAH, 2. letnik:

Ta podražitev je normalna, saj ima vsak možnost, da dobi štipendijo ali posojilo ali pa delo. Vendar, s štiridesetimi jurji (štipendija) se ne da živeti. Če si kaj iznajdljiv, v Ljubljani ni težko zaslužiti. Res pa je, da moraš imeti tudi srečo. Poleg študija se da delati, potrebno je le preračunati. Lahko imaš slabše ocene ali pa pogoje šole v drugem ali tretjem roku.

ANDREJ LOGAR, 2. letnik:

Do zdaj, ko ni bilo te podražitve, sem porabil mesečno točno 550 din. Največ sem potrošil za hrano, stanovanje sem sproti plačeval, na zajtrk sem bolj redko hodil; nekaj denarja sem porabil za trolo in za šolski pribor pa za kino. Potreboval bi še knjige, tiste, ki jih najbolj potrebujem in jih ni dovolj v knjižnici. Zdaj je vprašanje, če bom imel toliko več denarja, kolikor so cene višje. Štipendije nisem imel, pred kratkim sem dal prošnjo na RISK. Če ne dobim štipendije, ne vem, kaj bo. Tudi delam občasno. Lani sem kuril peči na geodetskem zavodu, med počitnicami pa sem delal v železarni na Ravnah.

ŠTEFKA LUKIČ, 3. letnik:

Sama se vzdržujem. Za hrano potrebujem vsaj 35 do 40 tisoč, za sobo 20 tisoč. Minimalni izdatki za osebno rabo so najmanj 100 na mesec, za obleke pa vsaj 300 din. Moja štipendija je 450 din.

Če hočem kam iti, npr. smučati ali drsat, moram najprej honorarno zaslužiti preko servisa. Celo minulo leto nisem hodila na predavanje. Če nekaj časa ne hodiš, toliko izgubiš, da se moraš kampansko učiti, pa izgubiš stik z ostalimi predmeti. Letos smo imeli težke predmete, pa nisem mogla resno študirati. V bistvu ne študiraš zaradi študija, temveč zaradi formalnosti.

Privoščim si npr. kaj drugega kot hrano, na hrani se da največ varčevati. Iz leta v leto je težje finančno izhajati. 64 tisoč po mojem ne zadošča za življenjski minimum. Če živiš v študentskem naselju, je že boljše.

Študentska organizacija bi se morala več ukvarjati s študenti, pa čeprav bi sami dajali prispevke. Zlasti za stanovanje bi lahko več srčbeli. Ekonomske cene so za nas nesprejemljive. Res pa je, da je dosti takih študentov, ki sorazmerno dobro živijo, čeprav ni dosti takih, ki honorarno precej zaslužijo.

STANKO SRČIČ, 1. letnik:

Potrebujem najmanj 650 din na mesec, ampak to je pa res minimum. Stane stanovanje, samo kosilo in večerja pride 420 din. Razen tega mislim, da študent rabi tudi nekaj kulture. Voznja je tudi draga, za potovanje gre okrog pet tisoč din. Moja štipendija je 32 tisoč; nisem zadovoljen, vsaj 450 din bi potreboval. Vendar večje štipendije ne morem imeti, ker je nikjer ne morem dobiti.

Vem, da se je v študentskem naselju kosilo in večerja ter stanovanje podražilo. Poskusil bom doseči, da bi imel večjo štipendijo. Preko starejšega kolege skušam doseči, da pride najprej do soglasja, da je treba štipendije povečevati. Pri nas doma so dohodki okrog 25 tisoč na člana družine. Slišal sem, da imam pravo vložiti prošnjo za nadomestilo med različno štipendijo in polovico dohodka na člana družine ter med minimalnimi življenjskimi stroški. Toda šele pred kratkim sem bral o tem, in ker sem od daleč doma, ne bo šlo hitro pri priskrbljenju raznih potrdil. Razen tega pa je po mojem malo neumno, da postavljajo take kratke roke (5. oktober) za vložitev prošnje, kajti šele te dni sem prišel v Ljubljano.

ANTON GROBLENIK, 2. letnik:

Študent, če resno študira, ne more skrbeti sam zase, ker nima za to časa. Če pa si enkrat star 20 let, na nek način doma mislijo, da lahko sam skrbiš zase (materialno). Po mojem bi npr. za približno 70 odstotkov morala skrbeti za študente družba, za ostalo pa starši in študent sam. Končno ima družba največ koristi in interes, da dobi kadre. Vendar, če pri usmerjanju se pokaže malomarnost do mladih. Po testiranju, kar se je pokazalo kot dobro in objektivno merilo, se nihče ne zmeni, ne skrbi za človeka, kam se bo namenil. Sicer pa so ljudje različni. Lahko je sposoben človek neuspešen v svojem študiju, kar je odvisno od več faktorjev: sam človek, pogoji življenja, okolje, stanovanje, štipendija, nepredvidene psihične motnje – ki prispevajo da ne more vzdržati kontinuirane zaposlenosti s študijem. To je pogojeno ne samo s socialnim položajem, temveč individualno in družbeno tudi.

ŠTUDENSKI SERVIS

Obveščamo vse študente, posebno pa tiste, ki so se letos prvič vpisali na univerzo, da se lahko včlanijo v študentski servis in s tem pridobijo možnost začasnih zaposlitev čez vse leto. Na to možnost posebno opozarjamo vse tiste študente, ki nimajo dovolj lastnih sredstev za življenje in redni študij.

Član študentskega servisa lahko postane vsak redno vpisani študent in tisti, ki pavzira, vendar v vsem času študija samo enkrat. Za včlanitev potrebujete veljavni indeks, 2 slike in osebno izkaznico.

Študentski servis posreduje študentom najrazličnejše vrste zaposlitev, od enostavnih fizičnih del pa do del na odgovornejših delovnih mestih v gospodarstvu, upravi in drugod.

Študentski servis posluje na Borštnikovem trgu 2, kjer lahko v času uradnih ur, to je od 9.30 do 13.30 v ponedeljek še od 14. do 15. ure, postanete član in dobite vse informacije in zaposlitve.

študentska kulturalna skupnost? ★★★★★

Študentska populacija visokošolskih središč je relativno enotna skupina, če upoštevamo samo kriterij študijskega odnosa. Govorimo pa lahko o večfunkcionalnosti te skupine, to pa so vloge konkretnega družbenega konteksta. Kultura je le ena karakternih črt, samo eno od področij, ki študentsko populacijo združujejo, ji jemljejo anonimnost in amorfnost, nedoločljivost. Kulturni potenciali se dajo s pomočjo izdelanega programa združiti in tvorijo skupaj z drugimi politično moč študentske skupnosti.

S takim razmišljanjem bi lahko uvedel vest o iniciativi, ki jo je sprožil radio Študent in ki je v rem času šla že nekoliko dalj od same iniciative. Skupina, ki se je okrog te spodbude oblikovala, je v razpravah in razmišljanjih prišla do nekaterih sklepov: naloge, ki naj bi jih sprejela, se dajo formulirati v kratkoročnem in dolgoročnem načrtu. V prvem bi se dala videti hitra intervencija v aktualnem kulturnem življenju, bila bi nekak uvod v študijsko leto, v drugem pa naj bi prišle do izraza zahteve, ki jih kot študentje imamo pravico postaviti.

Idejo o organiziranju nekakega kulturnega festivala ljubljanskih študentov so izrekli že na Izvršnem odboru, ki se je zavzemal za enotno kulturno komisijo pri Skupnosti študentov, saj Forum v Naselju in komisija za vprašanja kulture in umetnosti pri UK Žveze komunistov še zdaleč nimata takega značaja in obsega. Ne smemo pa pozabiti, da se more trajna dejavnost nasloniti samo na dovolj samostojno (s tem mislim tudi denarno) institucijo, za kar pa radio Študent v takem obsegu zadošča, še posebej, ker si prizadeva združiti nekatere dejavnosti študentskih komunikacij.

Izdelali smo že grob načrt za prireditve v drugi polovici oktobra. V njem so zajete vse močnejše kulturne skupine, kot sta pevska zbor Vinka Vodopivca, Toneta Tomšiča, folklorna skupina Franceta Marolta, orkester Akademije za glasbo, skupine OHO in 443, zajeli pa bomo še številne posameznike na amaterski in profesionalni ravni. Pokazalo se je že tudi, da je mogoče računati na njihovo sodelovanje, vsaj v pogovorih so v to privolili. Hkrati bomo izkoristili enkratne priložnosti za gostovanja tujih ustvarjalcev. Pripravili bomo tudi simpozija o mlajši slovenski umetnosti, o mladi slovenski znanosti ter pregled kratkih filmov, ki so jih posnele naše skupine za novosadsko Neoplatno.

Dolgoročno naj bi ta projekt dal študentski kulturni center, ki smo ga delno že definirali. Na univerzi namreč razen nekaterih nepovezanih dejavnosti ni nobenega telesa, ki bi ustvarjal enotno kulturno politiko, še manj pa je načrtovanja. Vpisovanja abonmajev je prepuščeno naključju in propagandi gledaliških hiš, nimamo lastne univerzitetne založbe, zato je mogoče čutiti vedno večje zaostajanje v seznanjanju z aktualnimi duhovnimi tokovi po svetu. Za založbe izdajajo ekonomsko učinkovitejša dela, v kar jih prisiljuje razdrobljenost založniške mreže, nimamo svojega kulturnega centra. Denarja zato od radia Študent ne moremo pričakovati, zato bo treba pogledati v sklade mestnega sveta.

Utegne pa kdo očitati, da sploh nismo izkoristili Foruma, da je to izumljanje novih poti, ko pa niso stare brez vrednosti. Toda gre za bistveno nov koncept, ambicioznejši in širši, v katerem je prostor za sodobne metode in oblike dela, v katerem je osnova za kreativnost. Šele s tem je od študentske kulturne skupnosti mogoče pričakovati rezultate.

MARJAN PUNGARTNIK

a. heinga najnovejši dramski tekst ★★★★★

Pričujoče pisanje želi govoriti o možni smeri spraševanja najnovejšega Hiengovega dramskega teksta. Tekst kot celota se namreč zdi problematičen, kot tak zanimiv in dostopen posebni smeri spraševanja. V grobem bi Hiengov dramski tekst lahko označili kot „epsko fakturo“, epsko v tem smislu, da se „minimum situacij dogaja sproti“ in tako pritrditi Jovanovičevim opredelitvam tega dela. Glavna značilnost te drame naj bi torej bila položenost v čisto določeno in usodno opredeljujočo strukturo in v kolikor taka opredelitev ostaja na nivoju označitve prevladujoče „idejne“, „snovne“, „vsebinske“ ali fabulativne plasti dela, je morda upravičena. Kot vprašljiva pa se nam kaže v trenutku, ko skušamo z njo poseči v prostor samega načina „pripovedovanje“ ali predstavljanja tako opredeljene fabulistike Hiengove drame. Prav v tej plasti prednašanja (nivo sizeja) se namreč dogaja nekaj, kar priteguje našo pozornost in kar bi lahko opisali kot nenehno preraščanje epske tehnike (simbolne situacije, simboli sami) po neki subjektivistični viziji, ki operira z lastnim, od prve ločenim simbolnim svetom. Tako tvori neko drugo strukturo, ki po naglasenosti in po funkciji v samem tekstu dobiva prvi vsaj enakovredno vlogo. Ta druga struktura je psihoanaliza (Freudova). Ugotovitev v obstoju teh dveh struktur bi seveda ne pomenila ničesar, če ne bi prav določeno razmerje navedenih struktur kazalo na problematičnost Hiengovega teksta. Funkcija tega pisanja je prav v tem, da razmišlja o razmerju omenjenih struktur. Toda kako naj to razmerje opišemo? Kot razmerje dveh vzporednih ali pa medsebojno križajočih se struktur? In še: ali gre znotraj tega opisa za razmerje, v katerem se strukturi dopolnjujeta in preraščata v neko totalno vizijo ali pa se morda medsebojno izključujeta? Ter končno, je njuno razmerje sploh moč enotno razbrati tako, da bi sledili le enemu teh opisov? Zdi se, da se med branjem in v sleherni točki branja to razmerje kaže kot izredno problematično, kar naj bo tokrat oznaka za spreminjajoče se, variabilno. Skušajmo zato slediti tekstu tako, kot se ta odvija pred nami.

Izredno zanimiv je že sam začetek, zasnovan kot nekaj prolog, ki nosi pglavitne elemente drame. Seveda vključuje tudi obe vodilni strukturi – epsko (imenovanje zastav) in psihoanalitsko (razmerje starega do indijanke). Prolog zaključuje z bežnim orisom razmerja med Osvajalcem in Baltazarjem. Za nas je pomembno to, da dogajanje sproži prav taka omemba dvojice; omemba v kateri je že skicirano neko razmerje: „Oba jo imata“ (žerjavico) „Stari in fant“. Baltazarjev tekst, ki sledi, je ukinitvev epskega ele-

menta – epskemu nastopu zastav daje vsebino in jih tako trga iz čiste epske prisotnosti v nek pomen, ki ni nič več zgolj epske narave, temveč prerašča v razsežno simbolnost. Razrušenje epske strukture se stopnjuje preko ironije v nihilizem, s katerim prodre v epsko strukturo, ki se mu v tem rezu razkrije kot nična, v samem jedru neobstoja – preskok v drugo strukturo je nujen in organski. Baltazarjev tekst govori: „Ampak vendarle je čudno, kakšne stvari sem ohranil v spominu“ in s tem značilno opiše eden poseg v epsko strukturo. Orisane podobe namreč tako eksplicite dobe naravo spominov, torej nečesa, kar je po svoji strukturi popolnoma neepsko, je poseg nekega tujega sveta v prostor epske prisotnosti. In tako v istem ritmu naprej, v bližino epskega, ki pa ga nikoli ne doseže. Zgodi se namreč nekaj izredno pomembnega; zemlja dobi naravo neobstojnega, edino resnično in obstojno je pripisano Osvajalcu, ki tako postane nosilec epske strukture. A tudi ostrina te epskosti je le kratkotrajna – načeta ob dotiku z novim elementom, (ki bi ga lahko imenovali Funkcionalizem) docela toplo udarja ob srečanju z nečem, kar Baltazar imenuje za „Čas“. Položen v tak kontekst in s tako odločujočo funkcijo, je ta element za nas seveda izredno pomemben. Povsem zagotovo je mogoče reči le nekaj: novi element ne živi ne v eni ne v drugi strukturi, temveč nastopa kot neka svobodna moč, ki ji lahko pripišemo status subjekta. (Izhajamo iz teksta, kjer je ta status poudarjen s tem, da stoji beseda Čas kot odgovor na vprašanje kdo.) Prisoten na tak način je Čas torej nekaj (ali nekdo), ki je pod vsem in vse giblje. V luči te nove kategorije seveda ne more biti več govora o pravi epskosti pa tudi o psihoanalizi ne. V prisotnosti nove, temeljne strukture „Časa“, sta obe prejšnji izgubili pomen odločujočih in bojujočih se sil. Nastopita novo, ločeno pot, v kateri ena in druga izpraznita svojo vsebino – vero in nevero, smisel in nihilizem. V svetlobi nove strukture, ki nastopa v primerjavi z prejšnjima dvema kot docela izvenideološka, postane sleherni element dela popolnoma prosojen in docela razpoložljiv svobodni aktivnosti igre. S tega stališča pa dobiva sleherni nadaljevanje le obležje že presežene funkcije, nadaljnji tekst je dopusten le v kolikor je prisotnost na način igrive variante.

To pa je hkrati točka v kateri je tekst dosegel svojo dovršitev, ki pa je hkrati že vprašljivost teksta samega. In v kolikor pomeni ta vprašljivost že autodestrukcijo in samozanikanje teksta je morda res mogoče govoriti o izjemnem trenutku slovenske dramatike.

JERNEJ NOVAK

Študentski list urejajo: Milan Dekleva, Kostja Gatinik, Jože Konc, Andrej Medved, Marko Slodnjak, Marko Švabič, Aleksander Zorn.

TRIBUNA – Izdaja IO SŠ ljubljanskih visokošolskih zavodov – Uredništvo in uprava: Trg revolucije 1/II – Telefon 21-280 – Tekoči račun 501-8-78-1 – Letna naročnina za študente je 15 din, za ostale 20 din – Cena posameznega izvoda 1 din – Rokopisov in fotografij ne vračamo – Tiska Železniška tiskarna, Ljubljana Poština plačana v gotovini.

program

Nekoč, ko bomo vsi skupaj počivali v veliki jami, in jih ne bo, ki bi nas slavili ali nas izrabljali, ko bomo enkrat za vselej nepreklicno skupaj, bo dobri Bog ali njegovo zaničanje postavil na našo gomilo velik bel nagrobnik, pomočil prst v sat medu in na kamen nekaj napisal. Pribrenčale bodo ose (jesen je že) in posedle po medenih črkah (med so nabrale čebele). In kar tako sončnim žarkom in modremu nebu naljubo se bo zableščal napis TU POČIVA NAROD Z VSEMI SVOJIMI PROGRAMI.

In v nočeh, ko bomo odhajali strašit spomine in sence, ki so še ostali nad zemljinim kovtrom, bo vsak od nas pod roko stiskal torbico s svojim programom, in kot v tisti stari zgodbi o trgovcih iz potopljenega mesta se bomo za svojo odrešitev skušali znebiti programov.

Nekoč, ko bomo vsi skupaj . . .

Glej zato ti ne bom napisal programa, ker bi vsaj nekoč rad mirno spal. Kaj vem, kaj je program, preveč sem jih že zagrešil. Program, je malo dela, ogromno problemov, gora grafomanov, sovražniki, čisto malo prijateljev, ogromno slabih knjig, tu pa tam kakšna dobra, obrekovanje, gostilna, bolj malo sestankov, nič teorij, cinizem, posmeh, lepa urednica na Tribuni, pa barve, da bi narisal, česar ne znam napisati, pa malo muzike, da bi prepovedano zaigrali, pa malo zabavanja, pa pisalni stroj, bel papir in popolnoma zmedena glava. To ti je program! (A?)

Programov se ne nabija na zastavo, s programi se ne mori prijateljev, po programih se ne dela. S programi se heca ljudi, s programi se dobiva denar, s programi se nateguje stanke. Zato ljubi Robin, ne bom ti napisal programa. Napraviva raje kakšno oslarijo. Za program je čas jutri, jutri bo dež.

MARKO SLODNJAK

NABOR SODELAVCEV

Skupina kultura pri Tribuni potrebuje v svojem bodočem letniku pisanja mnogo in še več sodelavcev, ki bi bili pripravljene objavljati na naših straneh. Pisali bi se pa o: filmu, gledališču, literaturi, glasbi, likovni umetnosti, itd., itd., po ključu, o katerem bi se pomenili na skupnem mitingu. Ta bo v TOREK, 20. OKTOBRA 1970 ob 18. uri v prostorih Tribune, Trg revolucije 1.

Urednika:
MARKO SLODNJAK
ALEKSANDER ZORN

ALEKSANDER ZORN

**mati
publicistika
s svojim
rilcem**

Kako se imenuje tista hrabilna moč, ki poriva človeka, da laže prileze iz venerične cevi, in mu pomaga, da se bolje počuti v mrtvašnici? To je kultura.

Zdaj bomo pa zaorali. Ta narod je zemljica gruda, iz katere poganjajo cvetljice in bratje, domače cvetke, majhne mačice in po-

nosni ljudje, zdravih rdečih nosov, katerih gnojenje, čaščenje in obrezovanje bomo prenehali. Zdaj je tega dovolj. Dovolj nam je funkcionalizma, oblikovanja zavesti, osvobajanja človeka, integracije narodnega duha, slovenske spolne samozavesti zamejcev, slovenske kulture kot posebne politične potentnosti. Slovenske kulturne erekcije.

1.

Kateri je tvoj narod Meta? Rodila sem se v avionu, moj narod je aeroplanski. Dovolj nam je, ker smo zrasli iz tradicije, ker nas je hranil narod. V tradicijo zaslinjeni smo z vsem srcem za kmečke upore, majhen pogumen narod s happy endom in poezijo kot integrativno razsežnost naše narodne eksistence in ideala. Samo če nas vse to pusti na miru.

Bilo je vinsko tam doli in res je Levstik vpil nekaj o tem, kako je literatura edina zgodovina naroda, ki druge zgodovine nima, a je potem gladko znorel zaradi vsega tega hudega, se pokesal teh svojih spolnih nagonov in jih obtožil čarodejstva, nakar je odšel s polnim trebuhom brinovega čaja in odvez Bogu v reakcionarno naročje.

Ta kultura čarodejna je bila tako majhna in pogumna, da je v tem zelo velika. V morju živi ena riba, ki se napihne. Potem res ne zna več plavati, vendar pa je tudi pojesti ni lahko.

2.

Ta oblikovalka zavesti, to humanistično razopičenje človeka, ki ga bomo s kulturnim kladivom po nizkem čelu, da se bo zavedel svoje družbeno družabne biti. Kladivo s humanističnim poslanstvom. Takole je s tem subjektom in objektom, s tem smo tako obremenjeni, da še koitirat ne znamo. Dva slovenska subjekta v postelji je pa že preveč

sumljivo idealno. Baba not daje, dedec pa vtika. Tako je. Kakšna baba bi pa bla, če bi bla subjekt. No, na tak način kulturni subjekt v ožjem in širšem smislu množico homosapiensov spreminja v družbo.

3.

Mi pa nič. Želimo, da zaradi nas nobena opica ne zleze z drevesa. Zakaj bi se opica udeleževala? Zakaj bi se opica zavestno vključevala med kulturne subjekte? Zato, ker ukinjamo model opičje in one druge kulture in vzpostavljamo asociacijo avtonomnih samoupravnih subjektov. Kako? Rušimo obrambne nasipe med drevesi in nedrevesi. Ali dajemo opicam orehov? Ne, nudimo okvire združenega dela. Ali opica leze z drevesa? Ne, opica ne daje denarja za kulturo, zato ne postaja asociativni kulturni subjekt. Pravi, da ne čuti potrebo po asociativnem subjektu, dokler ne bodo vsi opice. Zastrukturirane opice.

4.

Zdaj bomo pa programirali, da se malo natelovadimo. Kdor ni z mano je proti meni pravi Jezus in pograbi križ iz trde jerebovine, ki je bil dolg kot sulica (to je napisal že Rabelais in nas je kratko in malo prehitel) in nanagloma napadel sovražnike, ki so brez reda, brez prapora, brez trobente in bobna obirali vinograd. Enim je razbil betice, drugim polomil roke in noge, drugim spet spahnil vratna vrefenca, nekaterim je zmlinčil križ, raztreščil nos, jih butnil v oči, jim razčesnil čeljusti, jim zbil zobe v gobec, jim spahnil lopatice, raztreščil možgane, zvinil boke in preščipnil gležnje. Tako je to naporno. Hud napor, črn znoj. To ni diriganje, temveč ustvarjanje možnosti dela. Vroče, vroče, rdeča sopara.

5.

To pa je seveda struktura in ta gre naprej po svetu s poskoki krompirja. Ne naprej. V krompirjevo smer.

6.

Mi pa nič. Časopisna modrost je pa tudi zraven in gre v to smer. Ptiček časnikar dol pogoltno zelenjavo, ki jo nabere na vrtu in nekoliko zalije z želodčnim sokom. Nato dobimo mi špinačo, ki je ni treba žvečiti. Pa tudi enakomernejšo prebavo imamo. Sicer pa je količina špinače tudi znanstveno-pedagoško-moralično-socialistično ustrezna. Poprečni socialistični slovenski bralec ima kvocient od 30 do 40, kar omogoča časopisnim ptičkom, da ostajajo na njegovem nivoju. Jasna pot, kakšna asociativistična godlja kali.

Kaj pa mi? Si v črnem rudniku zapojemo veselo: na DELO, s pesmijo na DELO. Kako pa ptiček čivka? (sic! sic! sic! sic! sic!)

7.

In rodila sem se mati publicistika. Še preden pravimo študentska mati že slišimo: saj ti dam štipendijo. Mi pa nič.

Mrenice ne nebu padajo materi publicistki v rilec, od tam jih dobite še mehke. Po dreku rije mati publicistka in vam ga nudi. Vrh Mozaklje bo rjula, še bo kdaj pomlad, še bo napočil zor, takrat mati zbor pojde. No, morda. Zaenkrat bo mati publicistika molila svoj rilec v prazen študentski zrak, ki jo obdaja, mislila bo nežno in žalostno na vse to, kar se je spustilo navzdol po nebu od takrat, ko je rodila svojega razbojnika Jezusa in ga spodila. Žalostna bo. Saj nima dovolj močne lampe, da bi videla svet od zgoraj in od spodaj in znotraj in zadaj. Kaj je tam? Tako lampo ima Bog. Ampak on je ne posoja.

SLAVA VOJVODINE KRANJSKE

SLAVA VOJVODINE KRANJSKE

Vsi od pekla do nebes
vejo da je eno res:
Vsak Kranjec je pijanec
ni pa vsak pijanec Kranjec
Kranjec ni nikdar zlovoljen
preveč je sam s sabo zadovoljen

ZADOVOLJNI KRANJCI V POLHOVEM GRADCU

Pred krčmo so posedli
in malo pokramljali
Klobas so se najedli
si luleke kazali

Če sodu ni blo dobro
so puščali mu vino
Če vino ni blo dobro
podrli so gostilno

Prišle so gospodične
vina so prosile
pa deve rdečelične
nedolžnost so zgubile

Fantje pa veseli
so naprej odšli
dolgo so živeli
in pili so vse dni

KRANJSKI ŽUPANI V LJUBLJANI

Bili v Ljubljani so zbrani
spoštovani župani
vseh mest in trgov
kar jih cvete po Kranji

V skrbi za dobro zdravje
naročili so za slanje
vina piva žganja
in krasne zrezke kravje

Saj vendar kranjska slava
ni in ni ta prava
če Kranjec zadovoljni
v vinčku ne zaplava

Najprej v oblake
povzdignili so Slake
in opevali še druge
podobne orkestre take

Potem so malo politizirali
Ameriko pa Ruse pokritizirali
pa kmalu so končali
in se spet nažirali

Nato so iznesli mnenje
da je zoper poštenje
to kar danes piše
mlado pokolenje

Ko zbrani župani
bili so že precej pijani
kralju poslali so pozdrav
s slava v Ljubljani

Drugi dan so časnike dobili
so na prvi strani se svetili
z rdečim flomastrom
vsak svojo so glavo obkrožili

milan jesih

s10/10M, TOP POPS LESTVICA
NAJBOLJ POPULARNIH
KRANJCEV

- 1) Joklov Jaka
ki je najbolj uspehapolno
pretepel miličnjaka
(V grob so deli govno)
- 2) Parižanka Marija
ki že štiri leta
nam poguma vlija
Naša najboljša striptizeta
- 3) VIS „Jari žrebci“
ki v Dolenji vasi
igrajo „Pri Velepci“
z eno kitaro in tremi basi
- 4) Posiljevavec David,
ki je še Marijo Lurško
le da jo je pozabil zadavit
- 5) Dr. Boštjanec
ki nas prihaja zdravit
s kavo turško
Zelo zaveden Kranjec
- 6) Neznani pijanec
ki zahaja
v gostišče Amerikanec
in se tam napaja

v tribuni bodo objavljene teksti:

O „KULTURNI INDUSTRIJI“

H. Marcuse: Opombe k novi določitvi kulture (in: K pojmu negacije v dialektiki)
Th. W. Adorno: Resume o kulturni industriji
A. Medved: „Afirmativna“ umetnost in kritična zavest

O MOČI IN BISTVU TEHNIKE

M. Horkheimer: Moč in vest
V. Sutlić: Moč in človeškost
K. Axelos: iz knjige Marx – mislec tehnike
K. H. V. Schluck: iz knjige Uvod v filozofsko mišljenje (in: Nietzschejeva pesem „Puščava raste...“)
W. Heisenberg: iz knjige Del in celota

O METAFIZIKI

M. Heidegger: Premaganje metafizike (in: Onto-teo-loški stroj metafizike (2. del)
K. H. V. Schluck: Metafizika in zgodovina
R. Berlinger: K metafiziki biti in svobode

O SODOBNI LINGVISTIKI

P. A. Soboljeva, S. K. Šaumjan: iz knjige Problemi strukturne lingvistike
J. Kristeva: uvodni tekst k ruskim lingvistom

O MISLECIH

L. Althusser: o Lacanu
M. Foucault: o Marxu, Nietzscheju, Freudu

IN POGOVORI

s slovenskimi teoretiki

LOUIS ALTHUSSER:

o lacanu

Prijatelji so mi po vsaj pravici očitali, da sem o Lacanu spregovoril v treh vrsticah: X da sem za tisto, kar sem o njem povedal, povedal preveč in da sem pre malo govoril za tisto, kar sem o njem zaključil. Zdaj terjajo od mene nekaj besed, da upravičim tako svojo aluzijo kakor njen predmet. Tukaj so – nekaj besed, kjer bi morala biti knjiga.

V zgodovini zahodnega uma so rojstva predmet najrazličnejših skrbi, predvidevanj, previdnosti, predsodkov itd. Čas pred rojstvom je institucionalen. Kadar se poraja neka mlada znanost, je družinski krog vedno že pripravljen na začudenje, na slavljenje, na krst. Že dolgo je vsak otrok, celo najdenček proglašen za sina nekega očeta, če pa je čudežen deček, tedaj se očetje – v materini odsotnosti – prerivajo zanj in mu izkazujejo svoje spoštovanje. V našem jasnem svetu je rojstvu odkazano njegovo mesto in mesto je predvideno celo za predvidevanje rojstev: „prospektiva“.

Kolikor mi je znano, se je v toku XIX. stoletja rodilo dvoje ali troje otrok, ki jih ni nihče pričakoval: Marx, Nietzsche, Freud. To so bili „naravni“ otroci in sicer v tistem smislu, v katerem pravijo, da narava posiljuje običaje, vsakdanje pravo, moralo in umetnost življenja: narava je posiljeno pravilo, hči – mati, torej odsotnost zakonitega očeta. Otrok brez očeta: zahodni um mu jih bo za to krepko naložil. Marx, Nietzsche, Freud so morali plačati pogosto bridek davek za to, da so preživeli: cena jim je bila zaračunana z izključitvami, obsodbami, psovskami, bedo, lakoto in smrtjo, oziroma blaznostjo. Govorim samo o njih (lahko bi spregovorili o drugih prekletih, ki so doživeli svojo smrtno obsodbo v barvi, zvokih ali pesmi). Samo o njih govorim zato, ker so bili rojstvo znanosti oziroma kritike.

Da je Freud poznal revščino, klevetanje in preganjanje, da je bilo njegovo srce dovolj utrjeno, da je prenašal vse žalitve stoletja – in jih sproti razlagal, to morda ni brez vsake zveze z nekaterimi omejenostmi in zadregami njegovega genija. Pustimo to; zastaviti to vprašanje bi bilo nedvomno prenašljivo. Zamislimo se rajši v Freudovo osamljenost v njegovem času. Ne govorim o človeški osamljenosti (imel je učitelje in prijatelje, čeprav je spoznal lakoto), govorim o njegovi teoretski osamljenosti. Kajti ko je hotel misliti, se pravi v obliki nekega strogega sistema abstraktnih pojmov izraziti svoje izredno odkritje, na katerega je vsak dan zadeval ob srečanju s svojo prakso, je zaman iskal teoretske predhodnike, očete v teoriji; našel ni nikogar.

S sposojenimi nitmi, vzetimi po presoji z desne ali leve, je moral skatati veliko mrežo z vozli, v katere se bo v globinah slepe izkušnje ujel odvečni plen – podzavest, za katero ljudje pravijo, da je nema, ker govori celo takrat, kadar spijo.

Ce naj se izrazimo s Kantovimi besedami, to pomeni: Freud je moral misliti svoje odkritje in svojo prakso v privzetih pojmih, sposojenih pri – tedaj vladajoči – energetski fiziki, politični ekonomiji in biologiji svojega časa. Za njim ni ostalo nobene zakonite dediščine: edinole kopica filozofskih pojmov (zavest, predzavest, podzavest itd.), morda celo bolj v napoto kakor v korist, saj so zaznamovani z neko problematiko zavesti, ki je prisotna prav v njegovih pomanjkljivostih. Nobenega podedovanega izročila od kateregakoli prednika: edini vzorniki so bili pisci – Sofokles, Shakespeare, Moliere, Goethe – izreki itd. Teoretsko je Freud sam postavil svojo stvar: ustvarjajoč svoje lastne pojme, svoje „domače“ pojme, pod varstvom privzetih pojmov, sposojenih pri obstoječih znanostih in – to moramo tudi povedati – v horizontu ideološkega sveta, kateremu so ti pojmi pripadali.

Tako smo sprejeli Freuda. Dolga vrsta tekstov, globokih, zdaj jasnih zdaj mračnih, pogosto zagotnih in protislovnih, problematičnih, oboroženih s pojmi, od katerih so se nam mnogi na prvi pogled zdeli borni, neustrezni svoji vsebini, preseženi. Kajti o obstoju te vsebine: o sami analitični praksi, o njenem učinku danes ne dvomimo več.

X Cf. Revue de l'Enseignement philosophique, junij-julij 1963, Filozofija in humanistične znanosti, str. 7 in 11, opomba 14: „Marx je utemeljil svojo teorijo tako, da je zavrnil mit o „homo oeconomicusu“, Freud je utemeljil svojo teorijo tako, da je zavrnil mit o „homo psychologiceusu“. Lacan je opazil in razumel osovobajajoči Freudov prelom. Zapopadel ga je v polnem smislu besede, ga vzel dobesedno in z vso strogostjo ter brez odlašanja ali koncesij izvedel konsekvence. Kakor vsakdo utegne tudi on bloditi v podrobnostih, celo v izbiri svojih filozofskih stališč: toda dolgujemo mu bistveno.“

HERBERT MARCUSE

k pojmu negacije v dialektiki

Mislím, da smo si edini v tem, da je težko določiti vsebino današnjega zgodovinskega obdobja in posebej razvoj poznega kapitalizma, z izvirnimi pojmi, in to še celo z razvitimi pojmi Marxove teorije. Sicer ju lahko tako določimo, toda to nas pripravi do nove zadrege. Če ista teorija lahko razume takoj razvoj A ko ne -A, tako prosperiteto kot krizo, tako revolucijo kot odsotnost revolucije, tako radikalizacijo delavskega razreda kot tudi njegovo integracijo v obstoječi sistem, potem to lahko sicer govori za veljavnost teorije, govori pa tudi o njeni nebržnosti. In v resnici so s tega stališča očitali Marxovi teoriji, da vsebuje vdelan mehanizem, ki jo brani pred vsakim zanikanjem z dejanskostjo.

Mislím torej, da so te težave v zvezi z izvorom Marxove dialektike v Heglovi dialektiki.

Kar vidimo v današnjem obdobju, je podobno nekakšnem zastoj, nekakšni zapori dialektike negativnosti. Stojimo pred novimi oblikami poznega kapitalizma in zato tudi pred nalogo, da tem oblikam prilagodimo in razvijemo dialektični pojem. Zdi se mi, da je osnovna težava v dialektičnem pojmu, po katerem se negativne sile razvijajo znotraj obstoječega antagonističnega sistema. Zdi se, da danes težko prikažemo razvoj negativnosti v antagonistični celoti. Zato bi v svojem kratkem referatu X začel pri diskusiji negativnega in sicer bi za izhodišče vzel spor, ki je danes nastal v Franciji zaradi Althusserjevega poskusa, da bi znova določil odnos Heglove in Marxove dialektike. Dovolj pogosto so poudarjali pozitivno-konformistični značaj heglovske dialektike. Rekel bi celo, da negacija v Heglovi dialektiki sprejema in prevzema navidezni značaj, saj se v celotni negaciji, skozi vso destrukcijo na koncu razvije samo tisto že-po-sebi bivajoče in se potom negacije dvigne na višjo zgodovinsko stopnjo. Tako se zdi, kot da se preko vseh eksplozivnih in radikalnih revolucionarnih prehodov in pudcev v Heglovi filozofiji vedno razvije le eno bistvo (das eine Wesen), katerega možnosti, učite in preprečene v njem samem, sprosti negacija. Mislím, da konformistični značaj ne predstavlja Heglove akomodacije zunanjim razmeram, ampak temelji v samem pojmu njegove dialektike, v kateri se končno vendar uveljavlja pozitivnost uma, napredek.

Althusser je torej ugotovil, da bi, če bi Marx v resnici postavil Heglovo dialektiko le z glave na noge, s tem sicer spremenil bazo sistema, vendar pa bi tako Heglovo sistemu zoperstavil le nek drugi sistem uma. To pomeni, da bi ostal znotraj filozofije, namesto da bi jo ukini. Po Althusserju pa naj bi v resnici Marx prekinil s Heglovo dialektiko, tako da jo je na osnovi „resničnega razvoja“ (Engelsov izraz) razvil kot novo, samostojno dialektiko.

K tej Althusserjevi tezi bi torej rad postavil protitezo, da tudi materialistična dialektika še ostaja v območju idealističnega uma, v pozitivnosti, v kolikor ne destruiira zasnovo napredka, po kateri je bodočnost vedno že vkoreninjena v notranjosti obstoječega v kolikor Marxova dialektika ne radikalizira pojem prehoda k novi zgodovinski stopnji, s. p. v kolikor v teoriji ne vsaj preobrat, prelom s preteklostjo in obstoječim, kvalitativno diferenco v smeri napredka. To nikakor ni abstraktna zahteva, ampak zelo konkreten problem glede na vprašanje, če in koliko lahko zahodna pozna stopnja industrijske družbe, vsaj kar se tiče tehnične osnove v razvoju produktivnih sil, služi kot model za konstrukcijo nove družbe.

Vprašanje bi pojasnil ob dveh središčnih dialektičnih pojmi: ob „negaciji negacije“ kot notranjem razvoju antagonistične družbene celote, in ob tem pojmu „celote“, v katerem vsaka posamezna pozicija najde svojo vrednost in svojo resnico.

X Tekst je bil napisan za praški HEGEL-KONGRES 1966, prvič pa je bil objavljen v Filozoficky časopis 3, Praga 1967.

ANDREJ MEDVED

planet: prostor človekove eksistence

Kraj, kjer se „dogaja“ človeško bitje, prostor, kjer enkratni, neponovljivi posameznik pre-biva in doživlja čas svojega bivanja, zgodovinski potek svoje eksistence, se imenuje planet. Beseda planet: πλανήτης, πλανήτης, πλανήτης

Je grškega izvora in pomeni ne-stalnost... tavanje, varanje... blodnjo, krivo pot... Človekovo skušanje biti, imenovano tudi eksistenca (ex = iz in esse = bit), se torej v svoji zgodovinski določenosti veže na „krivo pot“, „blodnjo“, na „tavanje“. Kar pove izrečena misel, nas nemalo začudi, saj iz-govarja sodbo, ki celotno zgodovino človeškega bitja razkriva kot nekaj blodnega, neurejenega in torej brezsmiselnega. Toda: glede na kaj je lahko prebivanje nekaj neurejenega in blodnega, glede na kaj je „dogodek“ eksistence lahko brez smisla?

Pesmi sta prevedeni iz njegovih (approximativno) zbranih del, ki so izšla 1969 v Amsterdamu. Cene ne vemo, naročajte na naslov: Leeds Muziek Holland N. V. (Basart N. V.) Leidsegracht 11, Amsterdam, Holland

BOB DYLAN

KLEPETAVI HUDIČ (1962)

Gre za to, kje hudič je. So ljudje,
Ki pravijo, da ga ni.

Res, včasih ga ne opaziš lahko
Ko s snežno kapuco jaha v nebo.
In jaha da s tajnim obrazom bi ubil
In se doma pri otrocih in ženi skrili.
Kdo je, pa ne vem, če otroci vedo?

On hoče sovraštvo in hoče vaš strah
Vaš strah pred nečem kar ni s tega sveta
Dal vam bo jezo in dal vam bo laž
Orožje za beg in za smrt
In dušo vašo si vzeli

Le par besed o tem.

tribuna FREAKING OUT!

TVOJE DEKLE BOM NOCOJ (1968)

Zapri oči, vrata zapri
Požabi vse, kar te skrbi
Tvoje dekle bom nocej
Ugasni luč, sence ugasni za seboj
In prav ničesar se ne boj
Tvoje dekle bom nocej.
Ker ptič oponašavec je odplul
Pustiva ga
Debel in velik mesec sveti kot bedak
Pustiva ga
Ne boš obžaloval
Sežuj si čevlje
Brez strahu, prinesi steklenico sem
Tvoje dekle bom nocej.

overdose

ZOOM

Sit genialnosti, uspešnosti, obetavnosti, nadarjenosti in ostalih podobnih boleznih naše nacionalne skupnosti – bom prizadevno pazil na tiste, o katerih se govori, da so zakupniki omenjenih vrlin.

Ne bom poznal olajševalnih okoliščin, mladost in perspektivnost bosta prestopka, dovršenost kriminal, komur se bo zdelo, da je zaslužen, bo brez usmiljenja odpisan. Ker je SLAVA uktnjena, ne more nikomur pripadati. Ni več prijateljev in znancev, sovražnikov in nesnažnežev – vsi so velika čreda spašene divjadi.

V tej Srednji Evropi se svinjarije dogajajo kar na tekočem traku, ta lepljiva in gosta dediščina bogokletja in nevednosti, ki jo vlečemo za seboj, plodi nove in nove umazanije.

Slabo prežvečena zgodba o Kristusu in nevernem Tomažu se je utelesila in izdala antologijo. Novoveška Tomaža se nista zadovoljila s prstom ali dvema, kar dvakrat po deset parkljev sta stlačila pod kiko slo-

venske poezije. Po mnenju njenih varuhov sta jo dobro obdelala. Pred nami je sedaj – oščipana, s podpludbami in nekako napihnjena – v 57 pesmih od Murna do Hanžka. Ostudno. Estetsko-sanitarno društvo, ki se baje v nekem privatnem stanovanju ustanavlja v Ljubljani, a se misli oklicati za pristojno posredovati v takih primerih, se bo moralo odločiti tudi glede te knjige. Novosti, ki bi jih bilo zaradi njihove genialnosti vredno podpreti, ni mnogo. Zaradi svoje izvirne (malce utrujene) misli zasluži vso pozornost razprava Franceta Šetinca v ljubljanskem Delu v petek 2. oktobra 1970. Hipici že dolgo niso bili tako načelno razkrinkani. Upati je, da kljub avtorjevi mladosti in občasni politični zaletavosti ta dragocena razprava ne bo ostala neopažena. Priporočam.

Časi, ko smo bili zaradi svoje nepovezanosti, zaradi različnih pogledov na vprašanja tega našega kulturnega življenja predmet smeha in poroga vsem višje razvitim vrstam, so minuli. Do totalne konsolidacije je le še pet minut. Nekje na Bledu se mislijo okrog 1. novembra zbrati uredništva Sodobnosti,

Prostora in časa in Problemov, ker napredujoča kvaliteta njihovega pisanja spominja na progresivno paralizo. Referati, ki bodo uporabljeni kot izhodišča, so unikumu v svoji zvrsti. Ciril Zlobec bo nastopil s psihoanalitikom, da bosta na primerem razgovoru v freudistični tehniki lahko prikazala frustriranega urednika, ki so ga nemogoča in nevarna govorjenja o relativnosti kriterijev oropala vseh kriterijev. Idealno očiščen lahko stopi v svet politike. V ilustracijo se ob predavanju priporoča razstava v predsobi zborovalne dvorane. Razkaže naj se 1000 izvodov Sodobnosti 8-9 letnik XVII. D. Rupel ima namesto referata zavrteti amaterski-igrani film. Naslov – „Kako sem polizal obelisk VII kongresa ZKI Rhodeatoce“.

Urednik Prostora in časa J. Gradišnik pa bo govoril v enem od svetovnih jezikov, da bodo njegovo govoranco lahko prevedli v slovenščino. Šele tako bo imela nekaj upanja, da bo objavljena v Prostoru in času.

Ozračje je nekam moreče, sliši se riganje in vetrove, smrdi, vse kaže, da bosta jesen in zima čas genijev.

NAPRAVI SI SAM!

MATERIAL: FLAŠA COCA-COLE
VŽIGALNA VRVICA
(ROBČEK, OBVEZA, TAMPAX-TAMPON IPD.)
LAHKO VNETLJIVA SNOV
(BENCIN, VODKA, SPIRIT, ETAR)
ŠIBICE
(VSEH VRST IN DIMENZIJ)

IZVEDBA:

IZPIJEŠ VSEBINO
FLAŠE, NALIEŠ
LAHKO VNETLJIVO
SNOV, NSTAVIŠ
VŽIGALNO VRVICO.

UPORABA:

PRIŽGI IN VRZI V
NAJPRIMERNEJŠI
CILJ!

* POSEBNO CE JO VRZES V SVINJAK!